

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce
BUBÁČEK
Michaela Šatopletová

Plzeň 2023

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Ilustrace a grafika, specializace Kniha a tvarování papíru

Bakalářská práce
BUBÁČEK
Michaela Šatopletová

Vedoucí práce: Soukupová Petra, MgA. Mgr.

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2023

Rozsah teoretické části: **min. 7 normostran textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

VYMĚTAL, Jan. Úzkost a strach u dětí. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-830-9.
KOCMAN, Jiří H. Médium papír. Vyd. 2. Brno: Vutium, 2004. ISBN 80-214-2626-8.
KHEL, Richard. Poselství papíru. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-684-8.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Mgr. Petra Soukupová**
Katedra výtvarného umění

Datum zadání bakalářské práce: **31. května 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **28. dubna 2023**

MgA. Vojtěch Aubrecht v.r.
děkan

L.S.

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 7. září 2022

Obsah

DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE OBORU	6
TÉMA A PROČ JSEM SI HO VYBRALA	7
PROCES PŘÍPRAVY A PROCES TVORBY	7
POPIS DÍLA	8
RESUMÉ.....	9
PODĚKOVÁNÍ	10

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2023

.....

podpis autora

DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE OBORU

V průběhu mého studia mi bylo umožněno naučit se základy knižní vazby a tvarování papíru, včetně speciálních a zajímavých způsobů vázání knihy. Pop-up byl pro mě jeden z nejzábavnějších a nejbližších, spolu s interaktivními prvky, které mě zaujali svou originalitou a nutností upravovat mechanismy pro každé jedinečné dílo. Versatilní využití jednotlivých prvků, které dokážou ozvláštnit jakýkoliv příběh a ilustrace představují značný potenciál, jak přiblížit knihy dětem, zvláště v dnešní digitální době.

Dle mé zkušenosti je vazba knih veřejností všeobecně vnímána jako velmi tradiční obor, málokdo si pod tím představí něco jiného než klasickou šitou nebo lepenou vazbu. Ačkoliv jsou takto zpracované knihy důležitou součástí mého života, speciální způsoby vázání byly v průběhu studia vždy to, co jsem vnímala jako nejzajímavější. Důležitým prvkem, který se v mé práci pravidelně opakoval, bylo také využití různých druhů materiálů, ať už při tvorbě ilustrací nebo při samotném vytváření děl. Ráda propojuji papír s netradičními a interaktivními prvky – pohyblivé mechanismy ze dřeva, textil, vyšívání nebo elektriku. Spolu s využitím rozdílných struktur papíru a jeho upravováním vznikly v průběhu mého studia rozličné práce, při kterých jsem si byla schopna ujasnit vymezení stylu tvorby, který mi nejvíce vyhovuje.

Téma knihy tvořené pro děti jsem si zvolila z poněkud sentimentálního důvodu. Chvilé, kdy mi rodiče četli z knih, patří mezi mé nejoblíbenější a nejcennější z dětství. Dětská mysl si v každém příběhu najde charaktery nebo okamžiky s kterými se dokáže ztotožnit, u kterých může najít útěchu či radu, v nejlepším případě obojí.

V současné době, kdy máme téměř neomezený přístup ke všem informacím a mnoha druhům zábavy pomocí internetu, je dle mého důležité kultivovat lidskou osobnost již od útlého věku. A přes veškeré obavy, digitalizace a nástup populární formy zábavy ve formě krátkých sestříhaných videí, klasické knihy a jejich hodnotu spíše prověřila, než utlumila.

U knih pro děti se musí dbát, ještě více než u krásné literatury pro dospělé, na estetiku. Příběhy, které dětem čteme, mohou bez nadsázky ovlivnit průběh jejich života, ať už se jedná o výběr povolání, morální hodnoty nebo také vylepšení a prohloubení vztahu s dospělým, který dítě příběhem provází.

Přestože rodič nejčastěji sáhne po ověřených klasikách, význam vytváření a publikování stále nových příběhů zůstává. I přesto tradiční příběhy netrpí nedostatkem pozornosti, nové knihy mohou s dětmi rezonovat více – ať už díky aktualizovanému jazykovému kódu nebo rozdílné literární symbolice. Neméně důležitá je i etika, která se dětem pomocí knih vtiskává.

Problém, který však ale nastává s rozvíjejícím se trhem je poměrné přehlčení, které může způsobit paralyzování a ztížení výběru.

TÉMA A PROČ JSEM SI HO VYBRALA

Jak je asi znát z předešlého textu, dětské knihy jsou pro mě srdeční záležitost. Proto pro mě bylo nejatraktivnější z nabízených právě toto, spolu v kombinaci pop-up/interaktivní knihy. Téma strach a úzkost jsem si vybrala z osobních důvodů, jelikož mě tyto emoce doprovází už od útlého věku.

Jako malá jsem si s tím v podstatě neuměla poradit a zároveň jsem si ani nedokázala nikde říct o pomoci. Když už ano, pro změnu jsem cítila pocit viny. A právě s tímto má tato krátká povídka malým dětem pomoci.

PROCES PŘÍPRAVY A PROCES TVORBY

Příběh jsem vymyslela díky náhodné konverzaci mezi mnou a kolegy v práci. Vytvoření a vzhled hlavního charakteru má za sebou jednoduchá odůvodnění – sova, protože vystrašený člověk má velké oči. Bojí se tmy, přestože jsou to noční tvorové, což má za účel naznačit dětem, že bát se mohou čehokoliv i bez zjevného důvodu, ale že je to v pořádku a dá se to vyřešit. Po přečtení knihy z mého seznamu doporučené literatury jsem navíc už aspoň tušila směr, kterým se vydat.

Tvořila jsem ilustrace pomocí fotek zvířat, které jsem následně stylizovala. K tomu jsem využívala různé materiály a druhy papírů. To znamená, že jsem si vybírala papíry různých barev a textur a kombinovala je tak, aby výsledné ilustrace byly co nejzajímavější a nejvýraznější. Zároveň jsem zasahovala do papírů různými nástroji a vytvářela další textury. Všechny ilustrace jsou kolorované pastelkami, vyřezané jednotlivé vrstvy a nalepené k sobě, pro vytvoření prostoru a dynamičnosti.

Nejdříve jsem vyřezané kresby a motivy měla nekolorované, využívala jsem pouze rozdíly mezi jednotlivými papíry. Barva ale v dětské knize chyběla, minimálně v tomhle případě, tak brzo došlo na zkoušení barevných papírů a později jsem se usadila u pastelek, které podporují textury a vyzdvihují vlastnosti papíru.

Interaktivní kniha znamená mnoho pokusů, a ještě více omylů, což je samozřejmě můj případ. Každá z deseti stran v Bubáčkovi má interaktivní nebo pop-up prvek. Zprvu menší plánovaný rozměr se ale kvůli tomu změnil, na poněkud pohodlnější 20 x 23.

Při porovnání skenu a focení, fotografie vypadali mnohem lépe, jelikož skener ubíral ilustracím na dojmu hloubky a prostoru. Nafocení ilustrací, aby je bylo následně možno upravovat a tisknout, proběhlo v domácích podmínkách při čekání na slunce, které střídavě zacházelo mezi mraky. Digitální jednooká zrcadlovka zajistila nafocení v dostatečné kvalitě DPI i velikosti pro tisk, zbývala úprava ilustrací v grafickém programu Photoshop a Lightroom, tedy ořezávání, úprava barev a občasná retuše.

Následným oříškem bylo vymyšlení technických aspektů týkající se mé vysněné svítící obálky. Kromě mých skoro neexistujících znalostí o IoT bylo velmi náročné vymyslet, jak vůbec diody a baterku v obálce ukrýt. Narazila jsem i ze stránky dovednostní, jelikož pájení nepatří mezi mé silné či spolehlivé schopnosti. Jako první jsem rozebrala hrací přání, abych

zjistila, jaký tam mají spínač, jelikož jsem si pohrávala s myšlenkou, že se obálka bude rozsvěcet při otevření knihy. To by si ale čtenář příliš neužil, proto jsem nakonec zvolila formu tlačítka. Po cenných radách známých, kteří se elektrotechnice věnují, jsem se pustila do díla.

POPIS DÍLA

Bubáček je krátká pohádková povídka o malé Sovičce, která zažívá denně spoustu dobrodružství se svými kamarády Medvědem, Liškou a Ježečkem. Jednoho dne se ale zatoulá sama do lesa, zrovna když se začne stmívat a Sovička dostane ze tmy zničehonic strach. Ten ji pomalu úplně pohltí. Její kamarádi to tak ale nenechají a napadne je pochyťat světlušky, aby Sovičce přinesli do života trochu světla navíc. Když jí je přinesou, Sovičce se uleví a na konci příběhu je schopná dokonce světlušky vypustit do světa, aby mohly pomoci i jiným.

Zvláštností jsou dvě verze knížky, respektive obálky – ta více robustní je vytvořena tak, aby se na stisknutí tlačítka rozsvítila a zase zhasínala. Nevýhodou ale je, že není možnost vyměnění baterie.

Dílo tvoří 10 ilustrovaných stran s pop-up, interaktivními či jinak dotykovými prvky, vyprávějící příběh Sovičky. Kniha má rozměry 20 cm na 23 cm, je vytištěna na Spektrum, gramáž 300g, barva přírodní bílá. Obálka je potažena Florou, gramáží 130g. Jako vazba byla zvolena harmoniková.

RESUMÉ

Krátká povídková knížka o 10 stranách, na které je každé interaktivní či pop-up prvek, Příběh je zaměřený na děti předškolního věku trpící strachem nebo úzkostmi a doplněn barevnými ilustracemi. Existují dvě verze obálky, z nichž jedna se po zmáčknutí tlačítka rozsvítí.

RESUMÉ (ENGLISH)

A short storybook of 10 pages, each with an interactive or pop-up element. The story is focused on preschool children who suffer from fear or anxiety and is accompanied by colorful illustrations. There are two versions of the cover, one of which lights up when a button is pressed.

PODĚKOVÁNÍ

Velké díky patří v první řadě mé vedoucí práce. MgA. Mgr. Petře Soukupové za trpělivé vedení a ochotu pomoci. Dále je nutno poděkovat Danielu Besmákovi, který byl velkou oporou a pomocí při finální realizaci a také Martě Kotkové za laskavou konzultaci a recenzi.